

BILJNA VRSTA: POVRĆE

TEMA: MERE KONTROLE VIROZNIH OBOLJENJA U PROIZVODNJI RASADA

NA PODRUČJU VOJVODINE U TOKU JE PROIZVODNJA RASADA PARADAJZA, KRSTAVACA, PAPIRIKE, KUPUSNJAČA I DRUGOG POVRĆA.

U PROTEKLIM GODINAMA VELIKI PROBLEM U PROIZVODNJI POVRĆA, KAKO U ZATVORENOM PROSTORU TAKO I NA OTVORENOM POLJU, PREDSTAVLJALO JE PRISUSTVO FITOPATOGENIH VIRUSA. U PREDHODNIM VEGETACIJAMA LABORATORIJSKM ANALIZAMA JE DOKAZANO PRISUSTVO VIRUSA MOZAIKA KRSTAVCA, VIRUSA BRONZAVOSTI PARADAJZA I VIRUSA CRTIČASTOG MOZAIKA KROMPIRA. PRISUSTVO NAVEDENIH VIRUSA JE ZNAČAJNO UTICALO NA SMANJENJE KVALITETA PLODOVA ALI I NA SMENJENJE PRINOSA.

ZA RAZLIKU OD DRUGIH PROUZROKOVAČA BOLESTI U BILJNOJ PROIZVODNJI, POPUT BAKTERIJA I GLJIVA, VIRUSNE ZARAZE SE NE MOGU SUZBIJATI HEMIJSKIM PUTEM. KADA DOĐE DO INFEKCIJE, BILJKE TRAJNO OSTAJU ZARAŽENE I NE POSTOJI MOGUĆNOST NJIHOVOG IZLEČENJA. ZBOG OVIH ČINJENICA U KONTROLI VIROZNIH OBOLJENJA NA RASPOLAGANJU SU NAM SAMO PREVENTIVNE MERE KONTROLE KOJE TREBA SPROVODITI TOKOM ČITAVE VEGETACIJE.

SADA JE KLJUČNO PREDUZETI SVE RASPOLOŽIVE PREVENTIVNE MERE KONTROLE VIROZNIH OBOLJENJA U PROIZVODNJI RASADA, JER UKOLIKO DOĐE DO IZNOŠENJA ZARAŽENOG RASADA NA OTVORENO POLJE, CELOKUPNA PROIZVODNJA POVRĆA MOŽE BITI UGROŽENA.

PREPORUKA: PROIZVOĐAČIMA RASADA SE PREPORUČUJE PRIMENA SVIH RASPOLOŽIVIH PREVENTIVNIH MERA KONTROLE VIROZNIH OBOLJENJA A TO SU:

- SUZBIJANJE KOROVA U I OKO PLASTENIKA U KOME SE PROIZVODI RASAD JER SU KOROVI NAJZNAČAJNIJI IZVOR ZARAZA U TEKUĆOJ VEGETACIJI,
- POSTAVLJANJE INSEKATSKIH MREŽA NA ULAZNE OTVORE PLASTENIKA U CILJU SPREČAVANJA ULASKA INSEKATA U PLASTENIK, POPUT VAŠI I TRIPSA KOJI SU PRENOSIOCI VIRUSA,
- BILJKE SA SIMPTOMIMA VIROZA TREBA UKLONITI IZ RASADA I UNIŠTITI VAN MESTA PROIZVODNJE,
- POSTAVLJANJE ŽUTIH LEPLJIVIH TRAKA ZA PRAVOVREMENO UTVRĐIVANJE PRISUSTVA VAŠI I TRIPSA KAO VEKTORA VIRUSA,
- TREBA REDOVNO VRŠITI PREGLED RASADA NA PRISUSTVO VAŠI I TRIPSA I UKOLIKO SE REGISTRUJE NJIHOVO PRISUSTVO PRIMENA HEMIJSKIH MERA ZAŠTITE REGISTROVANIM INSEKTICIDIMA. VAŠI TREBA TRAŽITI NA NALIČJU LISTA DOK SE PRISUSTVO TRIPSA NAJLAKŠE MOŽE UTVRĐITI OTRESANJEM BILJAKA NA BELU PODLOGU.

SLIKA 1. RASAD PAPRIKE

SLIKA 2. RASAD KUPUSA

SLIKA 3. SIMPTOMI VIROZA NA POVRĆU

SLIKA 4. KOROVI U PLASTENIKU

SLIKA 5. LISNE VAŠI NA LISTU PAPRIKE

SLIKA 6. TRIPSI U CVETU PAPRIKE